

תקנת הקהלות אשר טענה להם דלא נהנו בדידה אמת כי כן
 ראייתו שכבר נתעלמו בה מהר"מ והר"ר יקר. ותשובת מה"ר יקר
 מלאתי וז"ל בחר יתום מאב ואם שגשא אשה ומת חוך שנתו ותבשו אהיותיו היתומיו
 להחזיר נדויותיו מפני תקנת הקהלות וגסתפקו אי שייכא התקנה גם כשמת הצעל כי
 מסתמא לא תקנו להפקיע כחובות אשה משום חינה או שמא מאחר שהפקיעו ירושת
 הצעל דאורייתא כ"ש כחובה שאינה אלא משועבד לה ולא נתנה לגבות מהי"ס
 והעיקר שיש לעשות פשרה לפי חבתי המקום עכ"ל ה"ר יקר ז"ל הלוי. אבל
 זכרתי שכחב מהר"מ שלא שמעו שתקנו להפקיע כחובה. ואם היחה תקנה מסתמא
 ידע גם הוא כמדומה שקך היה לשונו. גם בתשובת הר"ר עזריאל כתוב בהדיא
 דר"ח לא תיקן אלא לגבי דידיו ולא לגבי האשה ע"כ. ועל כל זאת הרי כתוב
 במרדכי וכן במיימוני על כל איש ואשה כו' ואין אומר"י למי שלא ראה את החודש
 כו' : ומה שכתבה למה אם כן משוי בעילת אחיה זנות. זכרתי כי בימי חורפי ה"י
 אחד מרבתי בעי למימר הכי הואיל והאידינא מנהגיגן כמשפחות מיוחדות שבא"י
 בתחובות גדולות אפי' בלא נקיטת כחובה למקצת רבותי כל מקום ומקום לפי
 מנהגו כל הפוחת מאותו סכום הוא ליה בעילתו זנות דהוי לדידי' תקנת חכמים.
 אבל כשהרציתי הדברים לפני מ"ו השר הגדול ז"ל אמר דמותר ומנהגו לכחוב
 התקבלתי עד כחובה דאורייתא. ושוב מלאתי בדבריו באגודה פי' אע"פ אהביא
 דהלכה כר' מאיר בגזירותיו וז"ל מה שנוהגים עתה לעשות תנאים בין איש לאשתו
 לפחות מן הכחובה היינו משום דמנה פי' ר"ח הוי זקוק כסף ומאותו צ"י זקוקים
 נמלא כשנותנים לבחולה עשרה זהובים ולא למנה ה' זהובים הרי זה לא פחתה עכ"ל.
 וטעין זה ביאר הרא"ש בתשובתו על תקנת עוליעל באבן העזר. אכן בגלון דידן
 אין לריך לכל זאת שסרי לא פיתחא לה בתחובה מידי אלא שהתנה עם האם שלא
 תגבה מנכסים אלו דהיינו הגדוילא אבל מכמה מיני נכסים כגון הריוח ומעשה
 ידיו ומליוותיו וכמה גוויי גביא שפיר. אע"ג דתיקן שמעון בן שטח שיהיו כל
 נכסיו אחראין בה לא הוי בעילתו זנות כי הוא נכסתלק מן הבית שקנה
 וטובא כה"ג וזו אין לריך לפני' : ומה שנתעלמו אי הוי תקנת הקהלות בנכסי
 דידיה

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח
www.daat.ac.il

ידידי שירש ודאי כי כן כתב מהרי"ח אדינא דגמרא. אבל תקנת דר"ת וקבלות משמע כעובדא דלעיל והר"ר יקר דהגו. שהרי יתום היה ואי נתנו לו אחר"י קרוביו מה לו להזכיר יתום. ועוד שהרי האחיות תובעות הון. וי"ל הוכחה דהגו תקנת הקבלות אף בנכסי מלוג שהרי פסק מהרי"מ בתשובה במיימוני דאין הצעל חייב לקבורה הוליל ולא ירית לה מתקנת הקבלות. והשתא קשי" לי חיפוק ל"י דחייב בקבורתה משום דירית נכסי מלוג. דקבורה נמי משוי ירושת נכסי מלוג כדפי' התוי פ' האשה שנפלו. אצעי' ושומרת יבם מאן קבר לה. וכ"ת דההוא עובדא לא היו שם נכסי מלוג מ"מ יתחייב בקבורה משום תקנת ירושת נכסי מלוג אטו הך לא מכנסת גדונית י"י לא נתחייב בקבורתו. וכן אי לית לה פירות מי לא חייב בפירוקנה הלא ע"כ לא ירית מידי. ומה שהביאה לאה דמעשה בכל יום באלמן שנושא אלמנה כ"ו תקשי לה נמי כשהיא מתה מ"ע לא מיהדר הצעל. והנה רחל כתבה דנוהגין תקנות הקבלות ולאח כחבה דאין נוטין ואחא לא ידענא האך נוטין דחזין בתשובה דלעיל שנחלקו על בני ווירצבורג. ונהי דמסיק דהכניסו ראשיהם לכל תקנת הקבלות וכן נראה דכל קבלות ורנאין נגריים אחר קבלות שו"ס. אבל במדינתכם מנהגים אחרים הם וקבלות חסודות ישנות וזה אפשר להחזיר ע"י חכמי וחקי המדינה י"י. אבל מה שכתבה לאה דצעל תנאו בתשובתה דהכתובה נכתבת בלשון הכתובות אבל ע"ד תנאו הראשון ופי"ג פסק הרא"ש בתשובה על אחד שהתנה עם אשתו שישאנה במקומה על תנאי שאחר הנשואין תבא אליו לדור במקומו ושבו נכתב בתשובה שלא יוליאנו ממדינה זו למדינה אחרת וטענה האשה שצעל תנאו בתשובה והשיב הרא"ש דלא נמחל תנאו הראשון כי הכתובה נכתבת כמו שהגילין לכתוב בכל הכתובות. ולא לעקור התנאי שהתנה בפירוש. מסקנא דמילתא בהא סלקינא דזכתה רחל במה שתחת ידיה ובכל הפקדונות ולאח תגבה כתובתה מן הריוח שהרוויחו הק"ם זשבים אבל הק' זשבים מן ומותר הם' וספרי הנער בין שעדיין ביד רחל בין שהגיעו ליד הרי"מ כל הני ודאי גביא לאח מחזים ואידך פלגא תלוי בתקנת הקבלות. ואם נתפשטה במקום שנעשית החופה ואם לאו תזכר רחל שנתפשטה שם התקנה מנהג פשוט תגבה לאח נמי לאידך פלגא. ומשום דקרוב בעיני שלא נתפשטה התקנה בארצכם שהרי על ווירצבורג הוצרכו להעיד כדלעיל והיא מקרבה לק"ק שום אבל הנהו דמרחקים לז עבדין בהו עובדא לאפקועי כ"וזה : ויען כי ראיתי בעלי דינין קשים הם. ונתעלמ דין זה שנה תמימה וכתבו הדיינים לצאר היטב ע"כ הארכתי אף כי נלאיתי ולחם ושמלה אין בביתי. והאיך תורה תנא מאתי. לדין דין יתום וארמלתא אמיתי. אך לבקשתכם נעתרתי. לכתוב לאחרייהו דכרתי ופלאי. כאשר בתחלה כתב י. ומקבילנא עלי בכל חומרא על דעתיכם שלא נודע לי ושלא הגיעני לא רמז ולא רמיזה משום אדם בעולם מענין זה זולתי העענות והעדיות והשערות והכתבת ששלתם עתה לירי ושלום על ישראל ועל דייניהם נאום הקטן הלוי :

עו ש"ל"ם לכס אחובי הדייקין ה"ר שצני בר יעקב וה"ר דוד בר יצחק. מה ערחתם למרחקים לדרוש רקים כמוני דעת עוני. הלא סמוכים לכס רבותי אלופי אשר קטנם ענה ממתני. ויודעין תוכן הבנין על צוריו לבאדיק אדיק

לדיק והפכו. ומכל מקום אחרי אשר כתבתם שקבלונו עליהם בעלי דינים אשיבכם כפי לבבי אך ד"ת לא ידענא: על אודות לאה החובעת מראובן הבית שדר בו והשכירות כמה שנים עד עתה. וראובן משיב הבית הזה של דודת לאה. לפי אשר הכנתי בטענות ועריות דללאה ודודתה אית להו חזקת אבות בבית זה דכל אפי שוין. וידוע ומפורסם שהיה של זקנת לאה הלכך חזי בית זה בחזקת לאה עומדת אף על גב דראובן דר בו כמה שנים ומשמע בטענת דלאה הפסיקה בין מחאה למחאה ג' שנים. וקיימא לן דלריך למחות כל ג' שנים. ואפילו לא הפסיקי אלא יש לה עידי מחאה גם בחותן ג' שנים. מכל מקום הרי דודתה ישבה בבית כמה שנים כדאיתא בטענות וקיימא לן שותפין יש להן חזקה כדנחית לכולהו וא"י ביה דין חלוקה. ואם כן נימא הכי ראובן הבא מבח הדורות נוקי בחקתיה דהחזיק בה או המשכיר שני חזקה א"י אין כהן חזקה כיון דלאה זו נשואה היא ואין מחזיקין בנכסי אשת איש דסמכין אצבעלים כיון דהבית דידיה נינהו. ואפי"י אח"ל דבמפר בו בורות שיחין ומערות דמהני אפי"י גבי אשת איש והכא טענה לאה עלמה שראובן קלקל והפסיד הרבה בבית. מכל מקום אין כהן חזקה לראובן אלא דאין זה היזק כמו בורות שיחין ומערות הא קמן לאה ואינה חובעת שיפרע ויחקן לה מה שקלקל אלא טענה דביתא היה שלם והבנין אשר בנה שלא לצורך היה כדי שלא ינכה אותו בשכירות. וכיון שהכל דרך בניין היה ואין זה הפסד בגוף הקרקע לא הוי כבורות שיחין ומערות והוי כאלו החזיק בקרקע וחלקו לבי חלקים או לג' דאין זה קלקול. אף על גב דניחא ליה למריה דארעא דליהוי וד ארעא דאיכא אינשי עובא דניחא להו בה"ג הכי נמי כמה אינשי דניחא להו בה"ג בניינים שבנה ראובן וכל בה"ג סמכא על בעלה ולא שייך הכא לא עבד אינשי דחזי למקלקלי ליה לארעא"י ושחיק אדרבה איכא למימר כל שיכא דכרבי נייעול ביה. הלכך אין לראובן חזקה בנכסי אשת איש. כל שכן דחזקת הדורות אינה כלום דלא שנתה ולא קלקלה מידי. אבל כתוב בטענות ראובן שאותה הדורות החזיקו בו כמה וכמה שנים. ועל זה לריך לרקדק אם הדודה החזיק' ג' שנים בשופי בחיי אמה של לאה שהיא היחה אלמנה אם כן הוי שפיר חזקה אם יש בבית כדי חלוקה כדפי' לעיל אם יביא ראובן ראיה על זה לא מצי לאתויי ראיה מהני דדיירו ביה על פי הדודת אם לא שלא נודע כי אם ע"פ עצמו דאם לא כן נוגעין בעדות סן. אבל אי לא החזיקו בו הדורות שני חזקה בחיי אמה של לאה שהיתה אלמנה גם שהייתה עמה במדינה דשכיחא שירתו אז לא חזינן חזקי לראובן בחלקה של לאה דכל היכי דבא מבח אחד דזבנא מן המערער לריך חזקת חלוקה או המוכר. וספיק' ר"י היינו דדאיכא מיגו שלא היחה שלך מעולם. ומא שכתב ראובן דאית ליה מיגו דלקוח הוא בידו. לא אמר כלום דלא מצי טעין לקוח כעובדא דרבה בר שרשום דאפי"י טעין לקוח לא מסימן כדפי". ועוד נהי דמסימן כל מאי דטעין שכן השכירה מן הדורות מכל מקום לא עדיף מיניה ולא מצי לבטל חזקת אבות של לאה הלכך בחזי הבית של חלק לאה לא חזינן ליה זכותא. אבל באידך פלגא של דודתה לא חזינן שום זכותא או ראיות בטענות לאה שסילק את דודתה היא או אמה מחלקה אלא שהיא עושנת כן ולאו כל מניינה להחזיקה בכל אחריה בלתי ראיות. ובעטנות לאה כתוב ו"ל ואמי היחה

דרה זו כמה שנים וכן אני כו'. וזה אינם מוזן לי אם דרה זו עם אחותה
 והדחה אין זו חוקה בחלק דודתה אבל אם תזרר בעדות שדרה זו היא עלמה
 לבדה שני חוקה בשופי או אמה אם כן הויה ללא חוקה בחלק דודתה ובלבד שהיו
 שיירות מלויות. דאשכנז וזרפת כיודא וגליל דני לענין חוקה דאין שיירות מלויות:
 טוב מלאחי בספר עץ חיים ואי ליחא כל הני אין ללא חוקה בחלק דודתה.
 ומה שכתב' למה שראובן השיב לבעלה לפני ק"ק דיופורי שהשכירה מלאח. ע"ז
 השיב ראובן תשובתו. ונראה לע"ד דמסימן ב"ה. ונראה מהא דפריך פתק חוקת
 הבתים אמתניתא דכל חוקה שאין עמה עונה אינה חוקה פשיטא. ומשני מאן
 דאמר כגון זה פתח פיק לחלם הוא כו'. וכתב מכלל דאין ענין הכי מה שאמרתי
 תחלה שלא אמר ליה אדרבא הוה מסתפינא דלימא ליה אחוי שערך. אלמא דמסימן
 ליה אי ישיב אמתלא למלתיה מ"ט ע"י הכי נמי ישיב אמתלא כדי לדחות את
 הבעל דלאו כ"ע דינא גמירא דהכי נמי אריך לומר בהתיא דע"י שלא אמר לי
 אדם דבר דלאו דינא גמור דחוקה במקום שטר עומדת. ועוד דעבד אינש דזבין
 דינא ורואה היה ג"כ ליתן ללא קנת שכירות מחמת ערעורי ולא דמי הוה להסווא
 דבקש אחד מן הישוב שיתיר לו שנה דפסק מהר"ם דהוי כמו אבא מלא פירי
 בסוף פרק ח"ה דפ"י דהתם לא זבני אינשי אמתלא אינא דמה תועיל לו שנה שנה.
 אבל הכא שמוך כך היה דעתו ליתן לו כל שנה דבר מועט בשביל תרעומתה כמו
 שכתב שרונה להשוות עמה כל שכן דאית ליה למיחוש שמוך תמות דודתה חוקה
 ולאה תרעמה. ע"כ טוב היה לו לפייס את לאה בדבר קל וזהו דחה הבעל וכ"ש
 אם חזי הבית של לאה כדפ"י לעיל אלא אחי שלה קאי וכו' היכי דלא הוכחש
 בעדים אלא ע"פ עלמו חוזר ועושה ולא הוחזק כפרן הלכך מכל הני אין לבעל
 חוקה דראובן דע"י לפירות יורדת מכה דודתה של לאה בחי' הבית. אמנם מ"ד
 אחר רואה אני זכות ללאה דאף על גב דהיורד לנכסי נעושה הוינו יולא
 לדעת אין מוליאין מידו וכל שכן הכא דע"י ראובן ששכרו הימנו.
 מכל מקום נראה לפי עניות דעתי דמאי לא לסלקו מכה דינא דב"מ דשכירות
 נמי שייך ביה דינא דב"מ דשכירות ליומא נמי ממכר הוא כך פסק הרא"ש
 בתשובה הלכה למעשה ובתראה הוא. אע"ג דהרמב"ם פליג אזלין בחר בתרא
 ומעשה ועוד דשותף עדיף ממלך. וכה"ג פסק מהר"ם אע"ג דאשה לית בה דינא
 דב"מ דינא דבר שותפין אית לה דעדיף דשותף בנוף הקרקע הוא ושמו נמי הרמב"ם
 מודה בשותף. ואף ע"ג דר' תם אין דין מלגות בבתים. רבנן בתראי אסתידו
 דלא נהניק כותיה ב"ה וכן מעשים בכל יום. ואפשר נמי דר' תם מודה בשותף.
 הלכך לא מבע"י לא"י דיכול המלך לסלק הלוקח אחר כמה שנים. אלא אפילו לרבנות
 דלא סברי הכי כגון מהר"ם וד"ש ורב האי ושעמהם מ"מ נראה דבגדן דין מודו
 דודאי כי הוה מ"י לסלוקי וחזי ליה דמשתמש ולא סלקי הוה מחילה. אבל דקון דין
 לאה עושנת שהבית כולה שלה ואפשר כדבריה אלא דאין לא מלין לאחזוקי כבולה
 הני עשמה דלעיל אבל מכל מקום היא לא ידעה שראובן זה יעשה שמחמת דודתה
 הוא יושב בה לפי דבריה ששכורה היה לה שממנה השכיר אלא דהשתא חזיא
 דענין מחמת דודתה וירדה עמו לדין וסבורה לנאחו שיעמוד כולה בחוקתה והשתא
 דקסליק

דקסליק דינא ש'יא וכו' שותפין מני שפיר לסלוקי לכ"ע מכח דינא דבר שותפות כדלעיל ותעשה היא ככל אשר הסניחה דודתה עם ראובן. ואף על גב דאין מורדיין קרוב כו' הא לא הורדה היא אלא דינא ותקנת' דרבנן על הלוקח ובחירת שכירות דאחי לידה כיון דמדיני יש לה לסלק ראובן מכח שותפות מאי אית לה גבי דודתה. אבל החס דאין מורדיין אין לקרוב שום זכות בקרקע זו חסו רבנן לפסידא דשבויו: ומה שכתב ראובן להחזיק בבית מחמת תביעות שיש לה על בעלה לאו מילתא היא דאפי' צ"ח גמור לא מצי גבי מנכסי מלוג דאשה וכן הפירות אין לו לתפוס מהשתא ואילך כיון דהיא עצמה לריכה לו ואפילו הבעל לא מצי למכור קרקע לפירות משום ריוח בית והיא לריכה לבית בעלמו לדור בו כמו שטענה. ומטעם זה כתבתי לעיל דיכולה לסלק השוכר כיון דהיא לריכה לבית. ומה שאינה יכולה לדור עם ראובן שפ"י טענה דמני עלה כארי בארובה. על פי כל אלה החולקות והקנטוריי שנעשו ביניהם אין אדם דר עם נחש בכפיפה. אבל השכירות שעבר שאמר שותפם מחמת תביעותיו כאשר הזכיר בטענותיו על זה איני דן לא לחיוב ולא לפטור כי לא טענו על ככה וגם איני מחייבו להוציאו מתחת ידו הואיל ורבינו יואל ורבנן ריגשפרו"ג כתבו דמני תפיס אך יקוב הדין ביניהם כי הפירות היו של הבעל עד כה ובעל דברים ידידיה הוא על מה שעבר. ומה שכתב ראובן מחמת מסיס של בתים אין צום ממש ועדות ר' ליפמאן שאמר אינה כלום מכמה טעמים ואין צריך לבאר. והבניינים שבנה השיבתי ליה לראובן כיורד ברשות כ"א בא מכח הדודת הוי במקמי' ושותף כיורד ברשות דמי אפילו בחלק חבירו. ואם הסלקיהו לאה מהשותפות אפי"ה הוי חשיב כיורד ברשות. כי קן כתבו הגאונים על לוקח המסתלק ע"י מזקן דחשיב כיורד ברשות. ועוד אפילו שלא ברשות הורו הגאונים דהחזירות ראויים שם לבנות ולהוסיף ואם ירד מעלמו כיורד לנכסי רשותין. כתב גם כן הרא"ש דכל הדרך לבית דהוה למיחש לסכנת נפילת הבית וקלקולו צריך ראובן ליתן לו ולא מצי למימר עול ע"ך ואב"ד. ועוד בתשובתו על ראובן שילא מן העיר כו' ובא שמעון ודר בביתו ובנה בו כונה בניינים ואפילו שלא ברשות. ואפילו הבונה חורבה של חבירו מסיק הרא"ש כהראב"ד דלא מצי למימר עול ע"ך ואב"ד אלא צריך לפ רעו אי איניש דאמיד הוא דחוא"ה הוא מבקש הילכך מכל לדין ראובן כל מה שהוליא על הבית שראוי לבנות על פי בקי"אין לפי מנהג המקום ולריך הוא לו כמו טעמן ישבע כמה שהוליא ויעול או ישומו בקי"אין כמה הוליא וגם ישומו בקי"אין כמה שכירות הבית. ומה שהייב ליתן מחליו או מכולו לפי מה שפ"י לעי'. ואם היילאה מרובה תמן לאה המתר ואם השכירות מרובה כבר כתבתי יעבדנו עד יקוב הדין בינו ובין בעלת לאה: ומה שכתב ראובן שלא יוכל ללאת בחורף וזמנו היא ברי"ח אלול איני רואה דבריו כיון דימים רבים הוא שטענה עמו לאה איבעי ליה למיחש שמה תנחמו. אף כי מד שמואל אמר לו כי אין צריך להוליא מיחזקות שלו מתחת ידו כיון שלייית דינא הוא לפניו מכל מקום לא פסק לו שזכה בבית. אמנם אם אונס גדול הוא לראובן שלא יוכל כלל למלא בית בימי החורף נכון ללאה לעשות לפניו משורת הדין להניחו בבית באחת המקומות כי זהו הטוב הישר עד אשר ימצא לו בית עד כלות החורף ותנסה אם

חובל לדור עמו מחמת אונסו אם האונס מזוהר: ומה שחבשה לאה ריווח מן השכירות לאו כלום הוא להלכה רווחת בישראל המבטל כיסו של חבירו אין לו עליו אלא תרעומת. כדפי' רבי אפרים כמו שכת' וגרע מנרמא דבהמה וכל הנידמייית סס. ומה שזן מהיר ר' אליעזר מטולא היה מזוהר וידוע לו שחייב בעצמו הזמן. ומכל מקום הקשה עליו אחיו ומה עוכל מחי ליה בעולא יתר רבותי רבוותא כדאיתא בפרק הגזל קמא ואין להאריך. כלל דמילתא אם יש ללאה זכות בחצי הב"י או בכולו מכח חזקה תזכה בו ובשבעה דרצן תצטען על קרקעות כיון דראובן עטין צרי שאמרה לו הדודות שאלקה את לאה ואמה וכל שכן דמר שרקע מסייעתו. ואחרי אשר תצטען אם זכיה בחליה מצי מסלקא ראובן מחליה השני מכח שותפות דלעיל והשכירות והבניינים הלריכים ישומו הבקיאים זה כנגד זה כדפי' לעיל. ושלוס הקטן יעקב הלוי:

עוה שלום רב לרח"ו ה"ר אברהם ש"י. איני כדי ששלחת לי ומי"מ אשיבך כפי עמיד ודיית לא ידענא. על מה שטען ראובן ששמעון ישא עמו במה שסלק הגוי משלשתן ושמעון השיב שאינו שותפו וגם לא היה לו משכון מן הגוי שמת והגוי היה לו כח מהמשפט למשכון מקלתי או כולן. והגוי לא משכן ממנו מאהבה או מיראה או מן שמים קחימו עליה. לפי"ד הואיל והגוי נלח במשפט הגוי"י את שלשתן כי כן נמוסייה לפי מה שהזכר בעצמות שניהם שכל מי שאינו צא להשיב תשובתו במשפט שכנגדו כולא נמלא דלפי פסק השופט"י נחתיבו שלשתן לגוי את חובו במקו"י גוי הנות וממלא שראובן פרע חובו של שמעון ולא מציי"י לר"ת דמחייב פורע חובו של חבירו ומוקי הדין דאין בין המודר בכחצו' חשה דמני קבעלי' למימר כ"ו. אלא אפי' לריב"א דאיתא ליה מסקנ' הר"י וכן פסק מהר"מ הכ"מ צ"ח ישראל כדמפי' עעמי' בירושלמי אפי' אית ליה משכון ואפי' צבעל חוב דוחק משום דמפיים הוויי ליה וכמ"ק אוהבים יש שמבקשים עבורו ואפילו קורעים עבורו. אבל צעל חוב גוי שהדבר ידוע שאינו מתפיים בפעומי מילי אלא צרני כסף כהוא מכמר וגם אוהבים אין רגילין לפרוע אלא צעל חוב דוחק ולא גזלן דוחק והיום גוי בגזלות צא עלייהו דלא הוו מחייבי מדינתא אלא העדפה ולראובן היה העדפה מותר על הקקן וריבית ואפי' אם הוה העדפה לא הוי מיחיי' מדיני אלא העודף ולשמעון לא היה משכון במה שטען אלא שהגוי נלחם צוה שלא צאו להשיב והיינו גזילה פשיעא שאין אוהבו פורע בעצמו כדחילק מהר"ם על הפוד"י את השבוים לא מצרית ארי אלא מזיל מפי הארי וקיימא לן כדפסק רבינו גרשום דחיי' ודלא כרש"י. ועוד הכא שלא מדעתו ואית ליה פסידא חשיב מצרית ארי. ואפי' דטעין שמעון שהיה רשות לגוי למשכון מקלתי או כולן לעיד אין זה אלא משום דלא מצי הגוי והשומר למיטרח ואית ליה רשותא למעבד חד אחצריה כמו בר מחא אבר מחא מועבט כיון דכולן חייבין למלך הכי נמי כל שלשתן חייבים לגוי ודמי' להא דקלי וגשרי גשרי ועבדין עלייהו דלא עבדי כדקאמר מלכא דמלכא אמר דליקטלו מכולי' באגא ואינהו קעלי מחד ואפי"ה שפיר עבדו דשליח מלכא כמלכא ולא מצי טרח ואבני באגא רמי למיזל למחבט מחבריהו. וה"ל צדקן זה יסבו רשותא לגוי צ"ח ולשוטר למשכן אחד דלא ליטרחו דשליח המשפט כמשפט ועל

הממושקן

הממושכן רמי לגבות דמי חבריו דהאיך יחכן שפסקו בעלצאות לגבות חובו מאחד מהן והאחרים יפערו הואיל ושלשתן חבט ונלח הילכך לאו כל כמיניה דגוי לפטור את מי שירצה אלא עוררו ועורר השוער אית ליה רשות למטע ושמעון קמשתדשי ליה שפרע חובו ודומה לפדיון השבויים בכל זר וכל הני טעמי דמחייבי לשבויי דלא הוו מזבניה ארי וכפרע חובו כל הני שייכי הכא. ומיהו מי"מ שמעון אינו חייב לפרוע שלי"ש החוב דאינו נוטל אלא מה שההניחו כמו נפלה לגנה וכמו שפסק רבינו גרשם דאינו נוטל אלא מה שההניחו וטעמא דאינו משלם כל מה שהניחו חבירו משום דלא כוון להניל והנאה דהאי מילתא נראה צעיתי ישומו אינשי מהימני בקיאים בשומא דעל שמעון נמי היה להפטר מן הגוי אי לא דפרע ראובן חלקו ואי היה לו לגבות שלי"ש החוב משמעון ולא מאדם אחר כלל על זה יעריכו לפי חכמות שמעון ועסקו עם הגוי כמה היה נוחן שמעון לפטור מן הגוי. וכל מה שכחתי לפי אומד דעתי שכן דין המשפט שאין הגוי יכול לפרע מאחד מהם לפטור את האחרים אלא להקל עורר כדפי' לעיל. וכן ראינו בדברי הגוי שאינו רוצה להחזיר האדרכתא אלא לשלשתן כמו שטען ראובן. אמנם. אם יבדק שדין המשפט כן הוא שיוכל הגוי הנוצח לגבות ממי שירצה ולפטור האחרים לגמרי כהא לא קאימנא דליכ און לראובן על שמעון כלום דכא מחמת שלשתן על זה ואת זה פטור הוה כמי' הנפרות אבל בירור זה מוטל על שמעון לברר תוך זמן לי יום דכל זמן שאינו מברר דיינין לי כמו פורע חובו של חבירו על הגוי ונחפס על חבירו כמו ארנוא וגולגלתא דחייב דאין דעתי נוטה כלל שיהא נימוסי הגויים כך שיוכל לגבות מחדא מינייהו ולפטור האחרים. ומה שחבט שמעון משכונות שפדה ראובן הא פשיטא דהניל ראובן מפי הארי ודמי ממש לפסק רבינו גרשם ונוטל מה שההניחו ושלוס מאוהבך הק' יעקב הלוי :

עמ מן השמים ירוחמו ובכפלים ירחמו לאהובי האלוף הח"ר יודא ש"י וקבל נא מאלהבה כי הוצאת ימיה בשם עוב כו' ומי שאמר די כו'. מה שלעקתי על ה"ר טעבל כבר כתבתי לו כאשר ידעת ומה יועיל אי הדר כתיבמי ליה היה עוב צעיתי אם יש לך טום אהוב באותה מדינה שתיחה מרשיהו ויחבטנו בדין. ומי"מ כשיקדמו ההולכים אליו אכתוב לו אי"ה ית'. על אודות חלק בני אחיך ז"ל כבר הורה זקן רבינו אביך ז"ל והשיב למי' חמי ז"ל בארץ לעזו דקיי"ל כראצ"ה ושאר גדולי אשכנז שהפקיעו חבמים ירושתו וזוה לתת הירושה לשאר הירושאים אף כי היו קורבתן רחוקה תשובה איננה בידי אולי תמלאיכוו בדיסקף רבינו ז"ל. ואי קשי' ליהכאי קשי' לי הואיל ואנוסי' הם כתינוק שגשגה בין הגויים לא שייך למקנסניהו דהוו כל ימיהם כישראל גמורים כמו שכחתי לך כבר לענין חליצה : ושוב מלאתי כדברי. וגדולה מזאת שהשיב ה"ר יודיה על האנוסים בשעת הזעם אפילו גדולים דדין ישראל יש להן לענין ירושה. וכחז דראויי לקרותן שבויים ומביא ראיה מצנחיה דרז נחמן דקאמרי עדי גוברין וא"ה לא קרינן כשחמדו. והרא"ש הסכימו לדבריו דאנוסי' לא חשיבי משומדי'. וכל שכן הני דקטנים

דקנינים. ואם בנות היו לאחיק ז"ל הבנים אשר ילדו בגיוותן ישראל"י הם וראויים לירש אלא דלא יהבינן להו דאזלי ואכלי בגיוותן ע"כ נראה דיש לעשות כמו שהשיב הרא"ש והיא בעור חושן מש' סימן רפ"ה ובח"ה שלי הוא סי' רל"א על סבתא ותרתין בנתא דאישתבהון ע"ש ושלוס מא' הקטן הלוי:

פ' שלום לכס אהו"י ה"ר שמואל וה"ר אברהם וה"ר אשר וס"ר מנחם ש"י ד"ת לא ידענא אך עי"ד אודיעכס כי מה שטען שמעון שאינו מחוייב להחזיר אלא חצי קרן ופרי ולא שום דבר יותר לאו טענתו היא אלא בגדיה ותכשיטיה וסבלנות ודמי הטבעת הכל יחזיר הח"י דנכסי מלוג הוו טפי ברשותי וחזקתי מנכסי לאן ברזל. דהיינו מדונייתא כדאיתא פרק החולין. ופרק האשה שנפלו וכל שכן שהתנה להחזיר אפילו פרי כ"ש נכסי מלוג. ואפילו בלא תנאי חייב להחזיר מדין תקנת הקהלות ולא הוסיף בתנאו אלא להחזיר ולבאר התקנה. ותקנת הקהלות הו"א גם כן על נכסי מלוג וראוי מדפסק הר"מ דבשנה ראשונה אינו חייב לקבורה ותקנת קבורתה הו"א גם כן תחת ירושת נכסי מלוג כדאיתא פרק האשה שנפלו ודאי קבורתה מוטל על שמעון כיון דקירית אין להפקיע תקנת קבורה כדמוכח לשון מהר"מ דצירושת כל דכו מחייב הבעל בקבורתה. ותקנת עוליעא היתה מבואר בע"א מתקנת הקהלות. ומה שנגזר מן הכדויות בחיי האשה בזה רואה אני את דברי שמעון שינוכו לשיטתם כי אינו חייב להחזיר אלא מה שהוא צעין כמו שכתבו רז"ל. והא דנכסי לאן ברזל הוו באחריות היינו אם תתאלמן או תתגרש אבל חזרה זו מפני התקנות והתנאים נסתפחה שדה הירוש דבעל. ה"ר בינדיט בא אללי ואמר שהוא נקרא מראובן בטענות ששלחם אלי ואמר לי מקלה דברים שנתפך בפסק. וזה יחפון הוא ושמעון שכנגדו לבאר. והנה אף על פי שאין משיבין אלא לדיינים מכל מקום הואיל ואמר שלא היה יכול לבא אל הדיינים וגם אמר שראון ב' הבעלי דינין הוא. וגם אמר למסור כתבי זה לדיינים על כן לא יכולתי להתאפק מלכתוב לכם דברי אלה קבי בינדיט המכר אמר ששמע מנני אדם שהיו אלל נתינת הטבעות שנתנו לכלה ואגידו לה שניתן לה יותר ממנה שאמר שכנגדו. ואותן בני אדם אין כשירין לעדות על כן יקבל שמעון בהרס שאין בידו יותר טבעות ודמי טבעות ממנה שטען. עוד אמר רבי בינדיט שאינו מאמין לשמעון שלא הרויח יותר ממנה שטען וגם אינו מאמין לו שנגזר על אלו הטבעות א"כ לא שבעות ד' שומרין ולא שבעות אפוטרופסת וגם אין לגלגל על טענות אלו בהרס דלעיל. אך רבי בינדיט יכול להחריס סתם בפני שמעון על מי שאינו טוען אמת בטענות אלו ושלוס הק' יעקב הלוי :

פא' שרומ לך האלוף מהר"א כ"ך ש"י מה שכתבת אי נהנין כר"ת לאסור אשת חמיו לחתן בעלה שהוא חמיו ה"ה הוא ודאי פשיעא דנטינו. דהתו וכולי רבנות' הכי ה"ה לכו דליכא מאן דפליג עליה בכתרתי אבל מאי דבשי מר לדמוי"ג"כ נשים אחרות כגון זה התנה או בת אשת חתנו או אשת בעל אחותו. וכן לבנו. הא לא תשכחא ולא מעשמה דמר דתלי מילתא בכבוד דא"כ ב' חורגים או אשת שני חורגי' לתסרו.

ליחסרו דחייבים בכבודי לאורייתא כדילפינן מאת חביבך ואת חמך פי' הנושא ואיכסו נמי קרו ליה בנינו. וכן החורנים קורין לאלוף בעוריהו חבי ואמי כדאיתא בתשובת מהר"ם שבמיימוני וא"ה קיימא לן דשרי אפי' בדורות האחרונות על פי הלמודא דיון פי' משום מלחמה. אף כי בא"ז חלק בשם ר"י אפי' לדידיה זימין דשרי כשקן בצית אחד אף כן אינן כל הני עעמי דכתב מר דאיכא כבוד וקריאת חב לגבי חב ואפי' הכי לא חיישינן אבן. ועוד בא"ז שרי באלמנה בעל אמו ובצחו ובאחותו אע"ג דחייב בכבוד בעל אמו מדאורייתא וקרי ליה נמי חב כדלעיל ומא"י עעמא אסור לזה אשת חורגו דנרא"י ככלתו ולחורגו לא אסור באשת בעל אמו. וככה כתבת דזו נרא"י ככלתו וזו אינה נרא"י באשת חב ובההא אשתו ואחותה כאחות אס. ונ"ל היינו שאמר דבאשת חורגו ואשת חמיו משום דכל שבנקבי ערוה גזרו על אשתו וחמיו חלו ה"י אשה היתה ערות חמיו. וכן חורגו הלוהיה אשה היתה ערות בת אשתו ע"כ גזרו על אשתו. ואע"ג דהאי כללא לא מחוקק כלל כדמוכח פ"ק דיבמות. מ"מ דורות האחרונים חשו למרא"י העין היכי דאיכא האי כללא ג"כ חשו אפי' לאחר מיחה כדמוכח מדמייתי מרל"פ בת איה. ובכל הני דכתבת ודלעיל ושרי בזו לא שייך האי טעמא. אבל באשת חתנו לא הוי האי כללא דאפי' הוה חתנו נקבה לא הוי ערוה אלא ח"כ בתו הוי זכר דלשו"י הוא ככלתו. וא"כ בצעל אמו ובצעל אחותו נימא נמי הכי. אלא נ"ל היינו עעמא דאשת חתנו דרגילין למקרי"י ליה חתן הן חמיו עמנו הן שאר אינשי רובא דעלמא קרי ליה חתן פלוני וכיון שכן הוא נקרא בפי רובא דעלמא ועל שם אשתו נקרא כן לא ידעי כולי עלמא איזה מן האנשים בתו של זה. אבל בתו מאשה אחרת לא קרי ליה נישו של פלוני וכן בעל אחותו לא קרי ליה נישו דאין רגילות למיתלי האי בהאי כמו בחתן וכן בעל אמו אינו נקרא על שמו כמו חתנו דחלו ליה בהמיו כדאשכחן בעלמא הסקל להסתחן במלך או חותן המלך כמשה ויתרו וכן לעולם מתכבד חתן בתו או איכא ונקראים זה ע"ש זה מה שאין כן בשאר חתונים כמו חורג"מניסו אף כי אינו גופיה קרי ליה חבי וכעובדא דכתוב מהר"ם דלעיל מ"מ שאר אינשי לא עבדי הכי ולא מחלפי אשתו בקרובתה :

פב ועל דבר התפוסים עבור ממון ומייסרים אותם וסליק אדעתא דמר לאוסרה לבעלה ישראל זו פליאה היא בעיני דתלמודא על הני נשי דגנבי או בן דיכאי שכיו נשותיהם הפקר. והיה דע"י נפשות אסורה אפי' לבעלה ישראל אבל נשי יקרות הנתפסות מי ניחש דעבדי ברעון משום אימת יסורין הא לא קאמרינן בפ"ב דתשובות אלא בזמן שיד האומות תקופה על עצמן דאסורין לכהונה כנחשבה או בהרעור כדמוכח התם אטו מי לא עבדי לה יסורין בשביל ממונה כמו בתפיסה ואפי' הכי לא אסר לה אלא לכהונה ואפילו בשעת הזעם והרג רב היתירו רבותינו לבעלה ישראל כמו שכתבתי כבר. אפי' לא"ז דמחמיר בהן היינו משום דחש"י להן הפקר עפי' מאשתו של א' דיכאי דאין נמנר דינא להריגה אבל בשעת הזעם נמנר דינא להריגה כדמפורש בתשובתו. ועוד דההוא עובדא דקאי עליה היו רואים את הנשים בהיכל המלך ולא היה להם שום הללה אפי' מאימת מלכות כי החריבו את היכלו. ומחמת אימתן קבלו את מימיהם כדמפורש בתשובה

בחסובה. אבל נשים הנחפסות בוטחים ברחמי היום שאין רשאי להורגן וכשיענו אותן קלה ולא יודו יניחום הני סברי כל שעתא ושעתא ולא היו כהכחות שאין להם קצבה דחמירי ממיחה למ"ד דהתם מכין אותן עד שתלא נפשם להעבירם על דת אבל עבור ממון איך יודעים בודאי שיודו אלא מנסין אותן דכיון דקיס קיס ואין רשאי לעשות להם שום דבר בגופן מכה שאינה חוזר. מדעתיה דמר דחשיב להן כנשים המופקרות של בן דינאי והלכתי א"כ לא"י דבני עדות ברור היכי דאיכא למיחש שמא נתרצית א"כ לא הנחת בת לאברהם אבינו יושבת תחת בעלה כי בעו"ה תפיסות מזויות ואף אם ימלאו עדים שביה הוכן ימלאו עדות ברורה אע"פ כל הני סהדי כשירי ככפה תלו לה. ועוד דרגילין השוערים לראות על הנשים לבדתי עשות להן דחקים קשים כאנשים. ע"כ כלך מדרך זו להחמיר בדבר שאין הליבור יכול לעמוד בו ולא חזין רבן קשישי דחשו להו. ולא ידענא מאי האי שהבאת דאין להודיע אהא דמשמרות זו אלא זו אמאי לא ניחוש למשמרות גופייסו א"כ לעולם בכל עיר ניחוש לאורם אלא לא חיישינן אלא לבני הברקוס. דחשבי לבני העיר כשבזויות ידיהו אבל לשאר גוים לא חיישינן הואיל ויש שלום עמקן:

פג סוכה שהעמיד הסכך בדבר המקבל עומאה יש מרבזותיו שהורו בארץ שזאת לאסור וכן הורו חלמדיים אחרים. ומיום שהוגד לי שהורה קן בשם האלפסי חמיטני מאוד כי דקדקתי באשרי פרק הישן דשרי והקשתי להו אם קן איך ניחו מעמידו סכך בחלון כותל מחובר או כותל אבנים וכשי"ע עובא ואין עונה אמרי מהו. ובעין זה הקשה הרא"ש ולא יכולתי לחקור מאין הרגלים עד שאינה היום לידי ספר האלפסי ומלאתי שם מאין יאה הוראה זו דבמתניתא פליגי ר' יודא ורבנן בסומך סוכתו בכרעי המטה ורבנן מכשירים ופוסק רב אלפס כר' יודא ומפרש טעמא בגמרא תרי אמוראי חדא מפני שמעמידו בדבר המקבל עומאה. ור' אלפס לא הביא הטעמים אלא דמהר"ז כחצו בפירושו אותו הטעם לחודיה ולמדו משם הלכות סוכה וקצרי דהיינו טעמא דר' יודא ומתוך כך הורו לאיסורא וקשרו מעמידו סוכה בחבלים ויחידות של טן וגשאריו מיתרות של ברזל. אבל עי"ד אינו קן דרוב הגאונים פסקו כרבנן ואפי"ל לר' יודא מפרש אמוראי אחרני טעמא אחרני ואותו טעם הוא עיקר כמו שהוכיח הרא"ש וכן נהגו כל רבותי ואין כאן ספק. ומהר"ז שכתב טעם זה משום דאיכו קמא ופשוט יותר נקט ליה אבל טעמא דירך משום דהכל הולך אחר המעמיד ליתא דהסו"א מיירי שמעמיד הכלי לקבל משקל דאיירי בה רבי מאיר בפרק קמא דשבת וקי"ל כוותיה אבל מעמיד עיקר הכלי היינו פלוגתא דרבי נחמ"י ורבנן פ' במה אשה ואין עניינים לכאן ואין למדין משם לענין סוכה דהוי מחובר והתם פליגי לענין כלי הי"טו עיקר הכלי ולענין עצמת מחובר לבית אמר דבעול לבני בית וסרי הוא כמוהו ולא הולך אחר המעמיד: ומה שכתבת שהמרדכי והרבי שמואל הר"ך להמתין עד חלות תשובה מהר"מ הוא. אבל לא ראיתי רבותיו נוהגים קן אלא בעת האוכל אזלי בתר הדיא שעתא כדמשמע לשון שאר רבותי דישער אדם בעלמו אם היה יולא מביתו מפני אשר כזה כדאיחא בהג"ה במיימוני:

ומפחה

פד ומפתח כסף המחוקק בחגור אי הוי חכשיט של חשה אפילו של ברוזל נהג עלמא להיתירא כדברי רבינו פרץ ואגוד"ה. אף כי מהר"ם קורא חגר וכחז דלאו מר בריה דרבנן חתים סימן לדבר אל יתהלל חגור במפתח עליו והמהדרי" מהדרי' אותו ע"י יתד כסף. ועמא דהמתירין דחשוב כמו חכשיט דחגור שקורין זענקי"ל וכדאמרינן בחרוג בכסותו דממח' ממחה. וכל שהוא חרוג לא גזרו אלא שמהר"ם חלק. וכבר פשט המנהג להיתירי דאי אפשר לכל אדם לעשות של כסף. ותינוח מר דאפשר אבל בשל כסף נראה דמהר"ם מודה דחכשיט גמור הוא אף על גב דלמקל'ת פ"י הרא"ש הוא דרי"ג במפתח של זהב בירושלמי מחלק בין איש לאשה (לא) היה מחובר בחגור' כע"י זינקי"ל :

פה וזבוב בכלי שני לא ידענא מאי חבשי לך כיון דקי"ל כריי דכלי שני אינו מבליע ואינו מפליט ודלא כרבי חיים וטעמו מ"ש זבוב משאר איסורין אדרבי זבוב גרע דכחז במרדכי בשם רוקח דלא יתיב טעמא ואפילו בכלי ראשון דשרי. ואי אגב רוכביה קמדמי' ליה למלחא דלאיכי דאמר אפילו בכלי שני בשל. נראה דה"מ לענין איסור שבת וכן לחוש לדברי הרא"ם אבל לא לענין טעם דתלי' בבליעה ופליטי' אע"ג דאשכחני איפכא בכלי חרס וכאר מילי האי כטבעי' והאי כטבעי'. ומליחת חלב הוורו כל רבותינו בששים בין להקל בין להחמיר ושלום מאהו הקטן :

פו ועל אודות דברי ריבז שזין רבי דוד ורבי י. ו. והניחו דבריהם עלי וקבלוני עליהם. ואני כשנכסתי ביניהם סליר אדעתי שאוכל לפשר ביניהם ואדעתא דהכי הייתי נאות להם ונסיתי כמי פעמים אם יכולתי ולא אסקיני מינייהו כדמסיק תולא מבי רבי. והדין קשה עלי מאוד יען כי לא הנעתי להוראה ולא לפלגות גדולים חקרי לב ולא הורגלתי לפסוק כי בער אנכי מאיש וגומ'. ועכ"ז איני יכול להשמע מהם הואיל וקבלתי עלי להודיעם עמיד. ומעתה ד"ח לא ידענא אף עניותי וסכלותי ארשם להם כאשר בקשוני שניהם. ומה שזענן רבי דוד שרי ישי מסרו עם אחיו יעקב בעמדו אלנו לפני השר בדברו דברים גדולים על רבי דוד ולחש לו בזונו לפעמים כדאיתא בעדיות. לעמיד אפילו אם בא רבי דוד בעבור שום ממון נגד השר או יועלו אפ"ה אין לו על רבי ישי כלום. ולא מצע"י דרבי ישי מתוך דבריו שפיר מה שלחם לאחיו לא דבר כלום שייק לרבי דוד. אלא אפילו אם היה לחוש לו מסירו' ממנו. ואפ"י נימא דכל כה"ג הואיל ושמע. שאחיו עומד ומוסר ולא שייך הכא אין שליח לדבר עבירה ללישנא דאי צעי עביר. אפילו הכי אין כאן דין חטלומין על רבי ישי משום דכבר מאסתמו' מסר רבי יעקב את רבי דוד על הדרך כפי דברי רבי דוד בעלמו וכפי דברי השר כדאיתא בעדיות. ומאותה שעה שנמסר רבי דוד היה קמחו עמו' ונפל על הרשת כחוף מכמר. ורי ישי קמחא עתימ קעחין כדפסי מהר"ם שילחי' צ"ק במרדכי. אף על גב דהתם כבר היה פעור מן השופט וחזר עליו ע"י מסירות שמעון כ"ש הכא דלא נפטר רבי דוד כלל עדיין. ואדרבי השר שלח אחריו ואחר כולם לברר ולחקור אחר דברי רבי יעקב ופשיטא דלא היה השר מניח מרבי דוד עד שהיה חוקר הטע"י לאמתו ואם קן לא הוסיף רי ישי כלום

כלום. ומכל מקום אם היה ידוע שמסר רבי ישי כמו כן אף על גב דלאו בר
 חסלומין הוא היה בר עונשין כדליתא בהסו"א דלעיל, אלא דבגדון זה אפילו שום
 עונש לא חזיק על רבי ישי דאין מוכח מתוך העדויות שמסר כלום אלא שעמד
 אלל אחיו. וכדליתא שכתב בעיני השר נכמרו רחמיו ולמד לחיו לישר דבריו
 נגד השר. וגם היה חפץ שידע לשר שקשה עליו שלא ימוג יין ושגמיותו תלוי
 בזה אולי ירחם השר ויחיר לו כאשר ידוע לו שאין יכולים לסבול שאר יודים
 הדרים שמה וכל זה אין שום הפסד נוגע ברבי דוד. וכדליתא בעדויות שקך דבר
 יעקב באותו השעם מחמת היין כי באותו פעם עדיין לא הותר היין לכל החבורה
 אע"ג שר' דוד אמר אלא בקשורו רבי ישי היה ממליץ לו היתר כמו לרבי מינמין
 סוף סוף לא נעשה ורבי ישי לא בקשורו דהוא דמיא באר"י ארבי כדליתא
 בעדויו. ומעטעם זה מה שהעידו הני תרי גיסי איהך שאני השר בינבורג' ששני
 היהודים שהפסד הביאו לפניו דבריו על רבי דוד גופו. וכן מה שטען רבי דוד
 שאמר הפרש לרבי ישי אם תשבע זה לא תשבע עוד, מכל זה אין ראיה לחייב
 רבי ישי. כי היה נראה בעיני השר ויועליו שיעקב היה שלוחו בעמדו אללו
 ושכל דבריו ראשונים דבר מפיו. ועל זה כתבתי לעיל ואפילו היה בעלמו אלו דברי
 רבי יעקב האחרונים כשהיה במעמד רבי ישי אין שליה לדבר עבירה. והא לאו
 טענה בדיניהם כל שקן וכל שקן שאין שום הוכחה כאן שהיה בעלמ רבי
 ישי שום דבר המזיק לרבי דוד אלא שכל כוונתו היה לבעל מציגת היין
 ואין לריך שום נקיזת כי הכל היה במעמד החבורה. ולפי דברי דוד עלמו
 לית כאן דהרה דמסירי על ישי כדפי". אע"ג דהאומר לשלוחו לא והרגו לי את
 הנפש מהייב בדינא רבי למר ובדיני זוט' למר פי"ב דקידושין. הימ כשאומר כפי'
 להרוג אבל מסור מדיני דגרמי הוא ומשום קנסא כדמסיק ריב"ז ע"פ הירושלמי
 אע"ג דמסור השבין רודף מכל מקום לא מחייב שלוחו. ולהכי לא דמי להסו"א
 דאלכסנדרי שאזו לגויס לתפוס אלא ישראל וידוע שאין מעמיד עלמו וכדפירי' שם
 מהר"מ בחשבה שבמיימוני. אבל הכא לא דבר יעקב שום דבר על סכנת גוף של ר'
 דוד במעמד ישי. אמרי אין לנו לריכים לכל זה בגדון דידן דלא חזיק שרי ישי אזה
 לחיו לדבר דברים הנוגעים בהזיקו של ר' דוד כלל כדפי' לעיל. ומה שטען כ'
 ישי שר' דוד מסרו וגרס לו תפיסו. נהי שר' דוד לא עוב עשה בעמיו שירד לחיותו
 של חברו. ואלו אשת רעו לא עמא דרשיק שלא ירד לאומנתו של חברו אף על
 גב דמני למיתר אנה פליגי אמרו' ואלו פליגי סיסקין. מה שאין כן הכא דידוע
 ומפורסם בכל הגליל שיעקר מחיותו של רבי ישי היה תלוי במציגת היין ותלו בזה
 טפלי וכ"ש שהוסף להביא כתב מן השר ששום אדם לא ידבר על רבי דוד משום
 זה בעונש גופו ומאדו וקפח פרנסת חברו וסכן אותו מאוד כי בקל היה אחד
 מהן נכשל לדבר אל שום אדם או גוי שום קבלה מחמת היין. אם כן פשיעה גדולה פשע
 וא"י היה יכול רבי ישי להזהר ולקיים מצות השר. והנה אינו מבואר בעדויות עדות
 ברורה וכפירה שמסר רבי דוד את רבי ישי שלא קיים מצות היין אלא שיונקר
 וויינגט שטרונים אמר אל השר בשם רבי דוד שחזור ויקח ממנו מתנתו מציגת היין
 מחמת שידוי' חבריו וגם גוי' מרננים על רבי דוד מחמת זה כדברי גולק ויעקב
 קרובי

קרובי ר' ישי. ויעקב אמר [אמר] את הדבר הזה לפני השר כמו שהע"י רבי מינמין הרי זה ראה גמורה שקד דבר יונקר וויינגט לפני השר והזכיר החזירים דאם לא קן היה השר מכחישו. אלא שרבי דוד טוען שהוא לא בקש מן יונקר וויינגט חזיריו אלא יודים סתם ודעתו היה על יודים שבשאר מקומות ואפשר הוא זה שיונקר וויינגט לא דקדק והזכיר החזירים והיה מוטל על ר' דוד לפרש שאר יודים ולא חזירים שבטיר. ומכל מקום אם לא פי' אין עליו דין מסור אלא גרמא דגרמא טהגוי טעה והזכיר חזירים. אבל ודאי אם היה רבי דוד מזכיר חזירי' מסירה גמורי' הוא כיון שהשר כזה בקנס גוף וממון ששום יודי לא ירק על ככה הא פשיטא שלא ינקיחו השר מי שטבר על לוויז. ואף על גב שלא תפסו מיד אמר דברי יונקר וויינגט אפשר למחר וליומי' אחרת ונקט ליה בלביה עד יחזיר הענין מי העובר ומה יעשה לו. אלא טעמי רבי דוד שהוא לא הזכיר חזירים והגוי טעה גם מה שהעיד ר' מתיא איך שאמר רבי דוד אליו אני יודע שקיימת' לווי היין ולרבי ישי אמר השם יודע מי שקיימו ואפשר ששמעו היועלים הדבר הזה כי עמדו ברחוק צ"י אמות ורבי דוד טוען שלא שמעו. וכן מה שהעיד רבי בונם איך שאמר וריזכיי'ן ספרא בפני רבי דוד שרבי דוד גרם שהיהודי' תפוסים וכן הקעלג' של השר ורבי זוסמין העיד שאמר השופט בפ"י ישי הפשיד את שלו מחמת היין שרבי דוד הפסידו. הרי כל זה רגלים והוכחות גדולות על מסירה רבי דוד אלא דלא מפיק ממון בהוכחות כדכתב הר"אם בתשוב' ורבי דוד מכחיש הגוים. על קן נראה לעיד שישבט דוד בפני השר וכל יועליו שלא דבר מאומה לשום אחד מהם שהיה מזיק לרבי ישי בגופו או בממונו או שהיה גורם לו תפיסתו ואפילו רמז. וליונקר וויינגט יאמר איך שאמר יעקב ורבי גוללק שהזכיר החזירים בבית הבד ויזכיר הדברים כאשר אמר רבי גוללק ויעקב. וגם יאמר איך שיעקב חזר ואמר הדברים לפני השר איך שהזכיר יונקר וויינגט החזירים וישבט גם קן על זה שלא הזכיר חזירים אלא יודים סתמא. וכן יאמר העדות של רבי בונם מבינא לפני הכופר והמתרפן ויאמר גם קן שרבי בונם אמר שהיה שם עוד רבי שלמה משרק יעקב ויזכיר הדברים כמו שכתוב בעדיות וישבט בפניהם להכחישו כמו שכת' מהרי"מ בתשובה פ"י החובל במרדכי כשיש עוד אחד וגוים שיכחיש העד בפני הגוים ואף על גב דעד קרוב אין מחייב שבועה דדווקא כששנים מחייבים ממון אחד מחייב שבועה. ורבי בונם קרוב הוא לרבי ישי. מכל מקום שבועה זו אשכחן אפילו כי ליכא שום עד כדפסק ר"ח על שנים שדרים יחד ביישוב שישבט בפני השלטון. כ"ש הכא דאיכא קרוב וכ"ש לדברי רבי שמחה בפ"י השבועים. ושבועה היתה שייך כאן כמו על חביעת מסירי' כדפסק בא"י ואפילו האגודה מדה הכא דאיכא רגלים ודירא. וכן עדות רבי זוסמן יגיד לשופט כהוייתו וישבט להכחיש השופט. ואם יאמר רבי דוד שרבי בונם ורבי זוסמן משקרין ישבט בפני הגוים להכחיש היהודים אחר שיאמר להן עדותן כאשר ביארתי. אבל אם יודע לעדות היהודים ישבט להכחיש הגוים כדפי'. וכל אלו השבועות שיעשה בפני הגוים יניח ידו בחומש כי הגוים סבורים דשום יהודי חושש על שבועי' אלא בחומש. וכל אלו השבועות יעשו בפני עדים כשרי' להעיד וטוב לו לקבץ השר ויועליו וכל הגוים הי"ל ויזכיר הדברים בפניהם כאשר ביארתי וישבט על הכל בשבועה אחת

אחת שלא יאמר להרבות בשבועות אם אפשר. ואף על גב שרבי דוד טוען שלא
 נחפשו החזירים ולא באו לפני השר עד אותו מעשה דיעקב אין בזה הוכחה שלא
 נחפש רבי ישי מחמת היין לסחור כל עדות הגוים המכרים לעיל דשמי' היה כבר
 נבאש רבי ישי בעיני השר מחמת היין ולא כלו חזי לשוננו של רבי דוד אלא שהיה
 השר נמלך בעצמו וחוקר לאמו או כדלעיל. וכן לא יטעון דוד אפילו אם שמעו העלות
 כשאמר לרבי ישי השם יודע מי שקיים מצות היין הלא כבר היה קמחו טחון כיון שאותו
 פעם נדרו כדפי' לעיל. דנהי דכולם נדרו הא קמן חזיקן שכולן ילאו נקיים בעה"י
 חזן מישי. אלא שרבי דוד טוען שחפסו מחמת המסירי ורבי ישי טוען מחמת היין הרי
 שבועה מוטלת על רבי דוד לעשות נקיות כמו שביארנו. ומדברי השר מזונבור"ק
 ומדברי הפרש שאמר אם תשבט שבועה זו כו' כדלעיל אין להוכיח לנקות רבי דוד
 לפוטרו מן השבועה הואיל וכבר נתפש. ואח"ל שנתפש מחמת היין כבר היה נבאש
 בעיניו כקודם וגלגל עליו את הכל והויא כחוא מכמר כדלעיל דמהאי טעמא מסור חסוב
 רודף. ומה שבקש עבדו אל השר אין ראיה דלא ניחא ליה שהיה השר ממית אותו. ומה
 שהעיד ר' מנא שאמר ר' דוד כשנודעו ברור הוא ד"י. בזה איני רואה לד מסירה. חדא דמפני
 חלול השם היה ירא לשקר. ועוד דחס על גרמיה דאס"ח"ו היה אחד מהם נמלט היה השר
 מעליל עליו אלו הגדתי האמת לא נשמעו מידי ובלאו הכי אינו אלא מעשה מכוער. ומה
 שטען ר' ישי שר' דוד התפסו אחריו שנפטר מן השר ורואה להכריחו לישבע או"ר ורי"ד.
 וזהו אמר רבי ישי שבא לידי היזק רב ור' דוד מודה שהתפסו בזה אלא שטוען שגמרו לו
 על נפשו ולא נמצא בעדות שום גזים אלא שר' גוללק אמר שלא ינקיבו בדין ישראל. נראה
 לעי"ד דר' דוד דין מסור יש לו על ככה דלא מיבעי' אחרי שר' ישי. אומר שלא
 גזם כלום ולא כל כמיני' לאחזוקי אינשי ברשיעי שהוחזק אדם הגון ולא בר
 הכי. ומשום גזם אחיו או חמיו לא הוה ליה לתפוס את רבי ישי אלא אפילו
 גזם רבי ישי בעצמו אפי' לעשות לו שום רע אפי' בגופו אין לו רשות לתפוסו
 דעביד איניש דגזים ולא עביד אפילו בממונא כי הכיח אזיל ואקטול דיקלא
 דפלגיא כי"ש בגופו של חבירו דלא נחשדו על ככה. וכ"ש דגזים בעת זעמו ולערו
 שהפסיד את שלו וכ"ש וכ"ש שלא היה לכופו על או"ר ורי"ד שהמא אלא שהיה
 לו להשבעו לבלתי הזיקו בגופו עיי' גוים ויתיר לו דין ישראל ודן כל זה
 מהכא אפילו הכי הוה מסור כיון דלא עשה ע"פ שום מורה או קהל. דאפילו
 לעכב את חבירו עיי' גוים לעשות לו דין ישראל מסור גמור הוא אם לא הרשעו
 קהל או מורה כדאית' בתשובה דאלכסנדר' שהבאתי לעיל. וכן במרדכי שיליה
 הגזל עליהם. וכן מוכח בהדיא בתשובת הרי"ל ואל ור' אפרים שיליה ב"ק דחשיב
 ר' אפרים מסור גמור ואין להאריך מזה. כי"ש וק"ו בן ק"ו הואיל ור' ישי כבר
 היה בסכנה גדולה בחפיסה ראשונה אלא שברחמי השם יאל שלא היה לר' דוד
 למוסרו שנית ולסכנו כאשר הוכיח סופו על תחלתו כשהוא מסרב ר' ישי נד
 השר מלשבע או"ר ורי"ד שכפשע בינו ובין המות כי חמת המלך מלאכי מות כי"ש
 הכא שכבר נבאש בעיניו ואלא לגור מאתו כאשר דבר מלך שלטון וגומי': וגדולה
 מזו מלאכי בנימוקי מהרי"ם מרבור"ק ז"ל ראובן אומר ראש אדוני אין מגזם לי
 שטען להשניני לפני דיני ישראל אם יש עדים חייב לשלם ע"כ. והשתא כיון דר'

דוד מסור גמור דנתיבו בחפיסה אחרוני לא מיבעי' אם יש לרי' ישי עדות כל דכו אפי' קרוב כמה הזיקה חפיסה אחרוני בהזיקות ושחדים דיבעי ויטול כדפסי' מהר"ם שילטי ב"ק דבעדות כל דכו כגי לענין מסירה ולא גרע דאפילו שמעו מן הגוים דמאן דמסר בלינעא מסר כדפי' שם אפי' דאין שום עדות לרי' ישי ישבע ויטול מרי' דוד כל מה שברור לו שהזיקה חפיסה אחרונה. אפי' דרוב רבותיו פסקו דזיקו לקולא ולא עשו תקנת נזיל במסור. הכי' במסור דהוי דינא דגרמי בגון אחוי אחרוי שהראה ממון חזירו אבל המזיק ממון חזירו. בידים עשו תקנת נזיל כאשר וכלאן מזיק בידים כמו שכתבו רבותיו צפי' במיימוני פ"ז במי שמוסר בידים דעשו תקנת נזיל בהסוה מסור. וכן בא"ז וכן נראה לי שלריך ליישב שכתב המרדכי בשם מהר"ם צפי' הכונס דפסק כר"ת כשאין המסור מכחישו דנשבע ונטול. ובזאיך פירקי מייתי כמה השובות שפסק בהדיא דזיקו לקולא. ואפילו אין מכחישו. אלא היכא דמסר בידים כי האי דמסר גופו דחשיב מזיק בידים כדפסק רבינו אפרים שליבי הגזול קמא דכשמוסר גופו הוי מזיק ממש דאפילו רבן מודו דהוי כחובל. ובהסוה השובה דאלכסגדרי נמי קרי ליה מזיק ושפיטא דבמזיק עשו תקנת נזיל כדפירש'. ורבי ישי ישבע בנקיעת חפץ וישבע כדרך כל הנשבעין ונוטלין: והני השובות מן הגזול בחרא ומן הערב ומן בעל הסעודה כל הני הוו מסירת ממון. ואין שום מסירת הגוף. ואף על גב דחשבין לרבי דוד מסור גמור בחפיס' אחרונה אפילו רמינא עלי' הני שבעות של נקיות צפני הגוים כדלעיל ולא פסלינא ליה מדין מסור. משום דאיהו הוו מודה ואומר והיה נראה בעיניו היתר להשביעו א"ר ורי"ד להנצל ממנו שלא יכריחונו עוד לדין כדאמרין בעלמא לא חממוד לאינשי בלא ד מי משמע להו וטובה בהסוה סוגיא ריש צב"מ כי מלינו למיתלי שום מודה או משחמיט לא פסלין ליה משבעה. וכן הני קבוראי ד"ט שני פרק זה בורה. ועל כרחק ישבע השבעות כאשר ביארתי לעיל תוך י"ד ימים אחרי ישבענו רבי ישי כדברי אלה אם לא שיודיענו אונס הידוע המעכבו. או ארחיב לו הזמן אם יהא נראה בעיני שאלערך לכך כאשר הרחבתי לו זמן מיומא קמא דחנוכה עד ר"ח שבט. ואם לא יעשה רבי דוד אחד מן השבעות של הנקיות כאשר בארתי לעיל ויודה שמסר הוי נמי מזיק גמור על החפיס' ראשונה כי העלילה עלתה על גופו אם עבר ליווי היין. ודינו דרבי ישי ישבע ויטול כמו על השניה. ומה שהעידו חרי גיסי שלא נודע להם שהזק ר' ישי באוחה חפיסה. ואחר שהזכיר ששמע ד' זהו נגד הארדני"ל של השר. בזה אין ממש דלא שמעתי אינו ראי' ומי יודע מה הפסיד נגד היועלים או מה מזג להם בלינעא או אפילו בגלוי שלא נודע להם. ומה שדקדק ר' דוד אחר הודאות ר' ישי ודאי לא שבקיין ליה למעטן טפי מהודאתו דאמיד בה מחמת חפיסה ראשונה אם לא שיברר בעדות ברורה שלום לצורך פדיונו אבל אם הפסיד כל אשר לו בחפיסה ראשונה אם כן חפיסה אחרונה הולכנו חמיו ואוהביו לפוטרו ולסייעו ויוכל לטעון מידי דאמיד ע"פ הענין כמה הים אפשר להזיקו ויודע הזיקו איך ומה. וכשישבע רבי דוד יוכל להחרים סחם צפני ר' ישי על מי שטוען עליו שיודע שהוא שקר ומזיקו לשבע לחנם. וכן כשישבע רבי ישי יוכל להחרים סחם צפני רבי דוד על מי שמזיקו לשבע חנם כדברי הגאונים

הגאונים. ואחר כל זה רבי דוד יבקש מחילה מרי ישי בפני עשרה בני ברית שימחול לו על לערו וסיקו ורבי ישי אל יחא אכזרי אלא יאמר לו אני מוחל לך בלב שלם. ואם רבי דוד חייב שום עונש או תשובה על זה לא באתי להודיע כי לא הובל עלי אלא תביעות שבין הבעלי דינין המכריזי לזה על זה. ועל זה כתבתי אלא חקלאה דינא דחקליית' כפי עמיד. כללל דמלתא על תפיסה אחרונה ישבע רבי ישי ויעול ורבי דוד יעסה לו מחילה בפני עשרה בני ברית. ועל תפיסה ראשונה יעשה רבי דוד נקיותו כאשר ביארתי ואם מודה בראשונה דינו כדון האחרוני נאום הקי יעקב הלוי :

פז מעשה בא לפני מהרי"ל שמלחו טבחיה שלא נקרו ממנה החלב. עם שאר בשר. ואמר הטבחיה. ואמר שנעשה חתיכה דאיסורא. ונאסרו גם כן שאר החתיכות של בשר שנמלחו עמה כי לא היה בהן סי' נגד הטבחיה. ואמר שכן שמע ממהרי"ר שלום ז"ל שהמליחה הוי כרוחה בין לקולא בין לחומרא ולהכי נאסרו כל החתיכות כי נחערבו במליחתן ואמר ששמע גם כן ממהרי"ר זלמן שהורה קן לאסור.

הורה מהרי"ל על ככר לחם אחד שנמלח בו חתיכה חזיר שיש להסירו ומעט לחם סביבו ואין לחוש על מה שנבלע בלחם. אם יש בראשו לחם סי' לבטלו :

מעשה בא לפני מהרי"ל על בשר שנשחטה לאחר שחיטתו יותר מג' ימים מעת לעת בלא מליחה וסדחה. והורה שלא לאכלו אלא ללי. אגם אין לבטלו אחר הללייה. וזה נחלקו מה"ר עוזר ושאר גדולי ישי אוסרין ויש מחירי. וכן כתב רבי' סעדי' בליקושי' שלו על האיקור והיתר. וכן איתא במרדכי שאין לאכלו אלא ללי ולא לבטלו אח"כ. אבל בתשובת האשרי' משמע שיותר לבטלו אחר הללייה. גם הורה שהשפוד שלנו בו אוחז בשר שזריך לידון : **פח ואמר** מהרי"ל שאין נכון ליתן נכסים לאשתו כשיש לבנותיו שטרי ירושת דהוי מערי' לאפקושי ממנה את שטעבד כבר. וכן אין להוסיף לאשה על נכסי מלוג שלה כדי להשליטי בחוקק על הנכסים. דגם התם הוי כהערמי' לאפקושי מן שטרי הירושוי' : ועוד היה אומר שאם היה כותב האיש לאשתו שטר חוב על נכסיו נגד נכסיו שלא מועיל כי הירשיס יכולין לעעון. שדברים עמויין ידע אלה ולא יכול להוציאה אלא ע"י שטר שנתן לה והוי כעין פעומי מילין כי הויא דאמריין ב"ב פרק חזקת הבתים דאמריין לגלוי זוזי הוא דבעי כו' :

פח שארתי הנשר הגדול מהר"ם אם יכול ראובן לכוף את שמעון שיתן עמו מס בשוה. והשיב לי אין זה שאלה כי אם חואנה הוא מבקש חיל קרי בי רב הוא בי דבר פשוט הוא לכ"ע אחד המרבה ואחד הממעיט איש לפי ממונו תבוסו עליו והמנבג מבטל הלכה כדאיתא פי' השוחפין הכל כמנהג המדינה דגרם עלה בירושלמי זאת אומרת מנהגינבעל הלכה. ועוד לאו מנהגא הוא אלא דינא דתלמודא הוא כדאי' בפרק השוחפי' לפי שכן ממון הן גזיין. וכתב המרדכי עניה כל מילתא דליס ביה סכנת נפשות לא אולין אלא בחר ממון. ופירוש המרדכי זהו נקרא שאין בו סכנת נפשות הואיל והשר אינו בא בריון על הנפשות. וגדולה מזה כתב רבי מאיר במרדכי בהגוזל בחרא בחשובה המתחלה על ששאלת ראובן קבל עסקא

וכו'. וכתב שהמסים נגזרות מן העיסקה וכתב ח"ל ח"ג שפסח השר חפסס הדבר ידוע שלא בא השר על עסקי נפשות אלא על עסקי ממון אלא לפי שרואה להכביד עליהם ולשאל הרבה וירא פן יבדוהו ולזה לתופסה. וכ"ש בנדון זה שמחשבין לפי ממון. ועוד ראו מתשוב' שנים שהשיב מהר"ם ח"ל היכי שמסרה האשה חכמיים שהבעל חייב ג"כ לתת מס מאותן המעות. שמע מינה שנותנין מס לפי ריבוי המעות. ונלחתי להאריך כי הדבר לפי ערך הממון כי מעסה בכל יום שנותנים מס ממעו נכרים ח"ג שהגוף אינו בעיר :

צ אמר מהרי"ל שהאלפסי והאשרי כתבו מי שהיו מופקדים בידו שטרותיו של הבירו ח"ג שפסע בשמירתו והאבדו פעור מלבס. וכן מלאתי בחשבת ר"י ואומר דלא הוה כמימנוי שכתב אם פסע בשמירת שטרות והאבדו דחייב לשלם משום דחשיב פוסע וסראח לי מהרי"ל בחושן המשפט בהלכות שטרות שהשיב האשרי על אי' שמלא שטר חוב שפסל שיחזיר אף על גב דקיימא לן דלא יחזיר מאחרי דהוי אומדנא דעתו דלא היה פרוץ. ובכמה מקומות נמלא בתלמוד דחלוין בחד אומד דעת ומנא לי' הוא מאז החכמים שלמה המלך ע"ה שאמר חנו לה את הילד. ומנא ליה דהוי חמו. אלא שמע מיני חיל בחד אומדנא :

צא נשאל למהרי"ל מי שאל בשאג בחמינית שנתן הליבור מי שיאל יתן כך וכך מעות. אם לריך לשלם הקנס. והשיב לי דהאי הוא בן שאין לריך לשלם דהוי יום זה אך לא יאלל עוד באותו יום עד שתחשך .

צב אם בקך אדם על סיון. וכשטועס הוא מים. אם לריך לחזור ולברך ודעתו היה להוילא אחרים גם כן בצרכתו. והשיב שאין לריך לחזור ולברך בפס"ג פעם שנית מאחר שהיה דעתו לשתות יין. וגם לשאר האחרים שדעתו להוילא אם יש יין לפניכם או אם הם טועמים יין אחר כך :

צג ועל השיכרי שנתערב לך בייף נראה לי דאסור בפסח ולא מיבעי' לפי חכמי אשכנזי שאיסורי' בשר יבש וסלקי להו דאין מחבטל קודם זמן איסורו וכתב באגודה דהגו לאסרו. אלא אפילו לחכמי ארפת ר' ברוך וחביריו דשרו. נראה דהכא מודו. ולא דמי לבשר יבש או שומן אוווא היכי דידוע שלא נתערב בו שיירי שומן עמו וגם שלא ענו במחבת בת יומא דהתם הטעם מחבטל דבשר יבש אף אם היה חטט במלח היה לריך להדיחו מחמת הדם כמו שכתב סמ"ק דמהאי טעמא אסור גבינה ודגים מלוחים כיון שאוכלין אותו בלא הדחה שמא יש חמץ בעין. כל שכן הכא דיש ודאי חמץ דשיכרי שבאשכנז כתב הרא"ש דיש בו כוית בכדי אכילת פרס וחמץ גמור הוא וחייבים עליו כרת לדברי הכל וגרע מאותו גערמ"ד שכתב הסמ"ק דאי יש בו בקמה משהו מאותו דגן שלמה אסור בפסח אף כי נעמן ומחבטל קודם הפסח דסוף סוף פעם חמץ קטעים כשאופין בפסח. ורבים תמכו עליו מאי דעתו הואיל ומחבטל קודם הפסח האין חוזר ונישור. ואני מיישבני ומידי דהוי אכל איסורי' מין בשאינו מינו מלריך רבי' ברוך ששים אפילו יבש ביבש הואיל כי מבשלי ליה יסיב טעמא דבעין לבעלו ביבש כמו בסופו כשיחבטל. הי' חמץ בעין בעי ביטול כמו בסופו כשיחבטל. והרי הוא במשהו כיון

דהוי בעין. והאי שיקרי דאשכחנא נמי חשיב בעין הואיל ואית ביה כרת
ובל יראה:

צד שאלה מהח"ד אברהם נוימניין להאיר עיני בכמה הפיקות דאית לי
בדיני ממונה. הלא אי אית ביה משום יוסרא אש אקבע ממונות
בפתחי חצר וחדרון מאחר דלא נהיגי רובא דעלמא ולא נהגתיו עד הנה. ועסה
לבי נוקפי דשמא מחמת שלא הייתי זהיר באותה מלוא עברו עלי הרפתקי ובדקתי
ממונות ביתי וקבעתי בשנוי בני ענינים וסודי במרומים דלא לעול שם איכווין
רק לחבב המלות. ומה שכתב הר"י מקורביל שטוב להניחם באלכסון כדי לנאת ידי
שניהם. הביני מר איזו משניהם עדיף להניחם ראש הממונה כלפי פנים וראש
האותיות נגד הרחוב או איפכא הראש נגד הרחוב והרגלים כלפי הבית. ודעתי
נוטה שסהל מונחת ראשה לדר פניו כיון דחזיקן טעמא דכורכא מאחד כלפי שמע
כדי שפיתחיה יקרא בהן כדרכה. ועוד טעמא אחריתי כיון דטעמא דר"ת דרין
מלוחות וס"ת מסתמא מלוחות היו מונחי כס"ת שלנו רגלי האותיות כלפי
גברא. וכן ראיתי שנקבע ממונה בבית של מהר"ו פה ראשה לדר הבית ומסתמא
מאחר דכמה לומדים ישבו בו באותו הבית והוא עלמו ג' שנים דינא הכי. אף
על פי דמחותי מהר"ו מסתברא ליה לאידך גיסא שיפגע בשמע חחלה אין נראה לי
שבשביל זה יספיק האותיות. ואם שגיתי ואשובה וחלילה לי לחלק על דברי הרב רק
ללמוד הלכה אני מכוון. ולדעת איזו מהני מסתבר עפי ואף נובג מר בממונה דידיה.
ודע שבתייחד חדר קטן פחות מדי אמות על די אמות בחדר שאני לומד בו ויש לי פתח
מחדרי לחדר קטן וגם יש לי בחדרי פתח לחצר ופעמי נכסמי ויוצאי בה אבל אין רגילות
כל כך. ועסה מסופקי הואיל ובני הבית רגילין לבא לחדרי דכמה ענינים נשמרי
בו מקור וחוס חייב במזון כפתחא דרב הוגי דהוי עייל בה לבי מדרש. ובאזזה
לד אקבענה בפתח שבין בית החורף לחדר קטן ואותה פתח לא ידענא עקרה
למי נעשה בשביל בית החורף או בשביל החדר. ואיר ודלת דהחדר קטן סובבים
בבית החורף. ומצעי לי הואיל ובבית החורף הנשים רוחלות ומתקשעות בו
פטור או דילמא כיון דאיר הדלת סובב בבית החורף וכשהדלת נעול אז הממונה
מכוסה ונעולה בחדר דלא גרע מחדר שהתיקוקת מזויות בו דמכסין בשעוה.
ואת"ל דאותו פתח חייב בממונה מצעי לי באיזו לד אקבענה בימין ביאה מן
החדר לבית החורף הואיל והאיר והדלת סובבי בבית החורף. והא דפרישי
אסהי דבית הפתוחה לגינה ולקטונייתא. ונ"ל עיקר קטוניית' חייב אף על פי
שהאיר סובב בגנה כדי אמריקן לעיל הולך אחר היכר איר הכי"מ בין תרי דתרווייהו
עיקר והאי קוטנייתא עיקר ולשמ"ה נעשית אבל הכא האי פיתחא כיון דלא
ידענא לשם מי נעשית ושמא שניהם עיקרי נלך אחר היכר איר ולעשות אותם
בימין שהולכין מחדר לבית החורף. ואת"ל עיקר הפתח נעשה לשם חדר מאחר
שהחדר קטן נעשה שיבא החוס מבית החורף לתוכו דרך חלון היוצא מתוכו לבית
החורף וגם כשאני בא מן הרחוב או מן הבית לחדר אקצר הרבה בהלך
מלסבב דרך חצר ולכנס באידך פתח ומאד ניחא תשמיעתיה מחמה בשלג ורוח
וגשמים המזויים בדרך חצר. ויש לקבוע בימין שבאין מבית החורף לחצר עדיין
מיצעי